

מדינת ישראל
 משרד החינוך
 המינהל הפדגוגי
 אגף א' חינוך יסודי

לראות את כל הקשת
 אגף לחינוך יסודי רכז השתלבות

02

אגרת לרכזי השתלבות

חשון תשע"ח - נובמבר 2017

שלב ראשון

בניית הכלי לאיתור וזיהוי חסמי הלמידה והשלמתו

טבלה זו צריכה להיבנות באופן המותאם לגיל התלמיד, מאפייני תחום הדעת, ומאפייני המתודות בהן המורה משתמש.

אפשרות א'

ניתן להציג כלי פתוח ולבנות אותו יחד עם מורים עמיתים

למסמך השלם לחץ כאן **דוגמה מתוך הטבלה**

הנושא	חסם אפשרי	קושי מתמשך	קושי חלקי	אין קושי

אפשרות ב'

ניתן להציג כלי סגור, לעבור עליו עם מורים עמיתים ולבצע שינויים בהתאם לנדרש

דוגמה מתוך הטבלה **למסמך השלם לחץ כאן**

הנושא	חסם אפשרי	קושי מתמשך	קושי חלקי	אין קושי
קריאה	התלמיד מתקשה לקרוא את הכתוב - על הלוח, בספרי הלימוד, בכתוביות של סרטים.			
	התלמיד מתקשה לעמוד במסגרת הזמן המוקצית לקריאה עקב קצב קריאה איטי או מוסחות יתר.			
קשב	התלמיד מתקשה להתמקד בנעשה בשיעור בפעילות פרונטלית או קבוצתית ונוטה להיות מוסח מרעשי רקע.			
	התלמיד מתקשה להתמיד במשימות.			
עמידה בזמנים	התלמיד מתקשה לפעול בלוח זמנים קצוב בגלל קצב קריאה ו/או כתיבה איטי, אסטרטגית קריאה לא מתאימה, קשיי קשב, מוסחות או קצב עיבוד מידע לא מתאים.			
תלמידות	התלמיד אינו מביא את החומרים הרלבנטיים לשיעור.			
	התלמיד מתקשה להתארגן לקראת משימות - קריאה, כתיבה.			
	התלמיד אינו מבצע תהליכי בקרה.			
	התלמיד אינו מבסס את היגדיו, את תשובותיו על סמך עובדות או על סמך הטקסט הכתוב.			
	התלמיד מתקשה להתמודד עם מטלות חדשות.			

שלב שני

מחסמי למידה להתאמות בדרכי ההוראה

לאחר בניית טבלת החסמים והשלמתה, על המורה לתכנן את תהליך ההוראה תוך התייחסות לשני ממדים - התאמות בהוראה לטווח המייד (התאמות שמטרתן לאפשר לתלמיד להיות שותף פעיל בכיתה למרות הקושי) ופעולות לטווח ארוך (פעולות שמטרתן לעבוד עם תלמיד על קישו במטרה להפחית או להעלים את הקושי). מומלץ להציג את הטבלה החלקית ולבנות את ההתאמות עם המורים העמיתים.

דוגמה מתוך הטבלה המלאה למחצה - טבלה שבה החסמים קיימים אך לא המענים

לקבלת טבלה ריקה לחץ כאן

למסמך השלם לחץ כאן

הנושא	חסם אפשרי	מענים לטווח המידי	פעולות לטווח ארוך
קריאה	התלמיד מתקשה לקרוא את הכתוב - על הלוח, בספרי הלימוד, בכתוביות של סרטים.		
	התלמיד מתקשה לעמוד במסגרת הזמן המוקצת לקריאה עקב קצב קריאה איטי או מוסחות יתר.		
קשב	התלמיד מתקשה להתמקד בנעשה בשיעור בפעילות פרונטלית או קבוצתית ונוטה להיות מוסח מרעשי רקע.		
	התלמיד מתקשה להתמיד במשימות.		
עמידה בזמנים	התלמיד מתקשה לפעול בלוח זמנים קצוב בגלל קצב קריאה ו/או כתיבה איטי, אסטרטגית קריאה לא מתאימה, קשיי קשב, מוסחות או קצב עיבוד מידע לא מתאים.		

דוגמה מתוך הטבלה המלאה - טבלה שבה החסמים והמענים כבר כתובים

למסמך השלם לחץ כאן

פעולות לטווח ארוך	מענים לטווח המיידי	חסם אפשרי	הנושא
<ul style="list-style-type: none"> הקניית אבני היסוד של הקריאה וחיזוק היכולת לקרוא מילים שלמות בכיתות הנמוכות הקניית אסטרטגיות לקריאה מפצה (הישענות על ידע מורפולוגי, סמנטי, תחבירי והקשרי) בכיתות הגבוהות 	<ul style="list-style-type: none"> המורה יקפיד להקריא בקול את מה שהוא כותב על הלוח או מציג בפני התלמידים או כתוביות בעת הקרנת סרטון. המורה יקריא בקול את הטקסט לפני ביצוע משימות עצמאיות. המורה יאפשר לתלמיד עמית להקריא את הטקסט. המורה יאפשר לתלמיד "לקרוא" טקסטים על גבי מחשב (על פי חוק ספרי הלימוד. רובם בתהליך של דיגיטציה) באמצעות תוכנת הקראה (עלמה...). המורה יקפיד על עימוד מושכל של הטקסטים להעלאת רמת הקריאות: רווחים מתאימים, פונט נוח לקריאה, חלוקה לפסקות ויצירת כותרות משנה בין נושאים שונים. 	<p>התלמיד מתקשה לקרוא את הכתוב - על הלוח, בספרי הלימוד, בכתוביות של סרטים.</p> <p>הערה: יש להימנע מלהגיע למצב שבו תלמיד לא יכול לקחת חלק פעיל בשיעור "רק" מפני שהוא מתקשה בקריאה.</p>	<p>קריאה</p> <p>קשיים בקריאה יכולים לאפיין תלמידים עם קשיים או לקויות קריאה, תלמידים שאינם מתרגלים דיים את קריאתם, עולים חדשים שעדיין לא "השתלטו" על עקרונות הקריאה או תלמידים עם קשיי ראייה.</p>
<p>המורה יסייע לתלמיד לאתר את האמצעים שיאפשרו לו להישאר קשוב במהלך השיעור - לבחור אתו את מקום הישיבה, להחליט על פעילות גופנית מתאימה לאפשר לתלמיד לבחור את החפץ שיכול לסייע לו להישאר קשוב (בגבולות ההגיוני) לעודד את התלמיד לסמן למורה אם הוא מרגיש כי "איבד חלקים מתוך השיעור והוא זקוק לסיכום</p>	<p>המורה ישתדל 'להחזיר' ולמקד את התלמיד ה'מתנתק' לשיעור באמצעות אזכור שמו הפרטי, מגע פיזי, קרבה פיזית, שינוי בגוון הקול</p> <p>המורה ינסה לצמצם את מספר ההתנתקויות כתוצאה מבעיה בקשב מתמשך באמצעים אלו:</p> <ul style="list-style-type: none"> שימוש באמצעים חזותיים במקביל לשמיעתיים (ספירת סעיפי השיחה באצבעות, שילוב ממדים חזותיים, גיוון ומעברים, סיפורי אנקדוטות רלוונטיות, הוספת דוגמאות, הוספת ממד אקטיבי - מתן משימה נלווית להקשבה. 	<p>התלמיד מתקשה להתמקד בנעשה בשיעור בפעילות פרונטלית או קבוצתית ונוטה להיות מוסח מרעשי רקע.</p> <p>הערה: יש להימנע ממצב שבו התלמיד "הולך לאיבוד" ומפסיד את השיעור כולו בגלל הפרעת קשב.</p>	<p>קשב</p>